

T.C.
DIŞIŞLERİ BAKANLIĐI
İkili Siyasi İőler Genel M¼d¼rl¼Đ¼
(SRGM)

7/27385

SK 143

11 Mayıs 2020

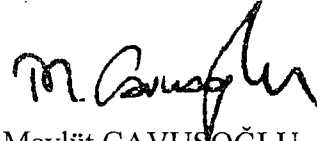
Sayı : 96966339-626.70 -2020/31272527
Konu : Yazılı soru önergesi/Sn. Ahmet
Ünal Çeviköz/ 7/27285

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŐKANLIĐINA

İlgi: 10.04.2020 tarihli ve 43452547-120.07 sayılı yazı

İstanbul Milletvekili Sayın Ahmet Ünal Çeviköz'ün 7/27285 sayılı yazılı soru önergesinin yanıtı ilişikte sunulmaktadır.

Saygılarımla arzederim.

Mevlüt ÇAVUŐOĐLU
Dışışleri Bakanı

Ek: 1

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ'ÜN SAYIN
BAKANIMIZA YÖNELTİĞİ 7/27285 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNİN CEVABI**

SORU:

Suriye'nin İdlib vilayetindeki durum, Türkiye ile Rusya arasında 5 Mart 2020'de imzalanan ek protokolden sonra bölgede yaşanan gelişmeler ve takip eden günlerde bütün dünyayı etkisi altına alan Koronavirüs (Covid-19) salgını nedeniyle, her zamankinden daha büyük bir önem arz etmeye başlamıştır.

Anılan protokol uyarınca, İdlib'deki temas hatlarındaki askeri faaliyetlerin durdurulması ve ülkenin ana karayollarından olan ve Halep - Lazkiye bağlantısını sağlayan M4 yolunun kuzey ve güney eksenlerinde 6'şar km.'lik güvenli bölgeler tesis edecek şekilde açılması ve bu yol üzerinde Türk - Rus ortak devriyelerinin 15 Mart 2020 itibariyle başlaması öngörülmüyordu. M4 karayolunun açılması hususunda yaşanan sıkıntılar ve sahadan gelen bilgiler İdlib'deki durumun hala kaygı verici olmaya devam ettiğini göstermektedir. Örneğin, bir Türk devriyesi 19 Mart'ta saldırıya uğramıştır.

Öte yandan, hızla yayılmaya devam eden Koronavirüs salgınının en az üç milyon insana ev sahipliği yapan İdlib vilayetinde yayıldığı takdirde yeni bir insani felakete yol açacağı konusunda birçok uluslararası kuruluş hemfikirdir. Öyle ki, İdlib bölgesinde bir milyon insanın virüse yakalanabileceği ve 100 bin ila 120 bin kişinin ölebileceği tahmin edilmektedir.

Yukarıda değinilen sorunlar bağlamında:

1) 15 Mart 2020 tarihinden itibaren, M4 karayolu üzerinde kaç defa Türk - Rus ortak devriyesi gerçekleştirilmiştir? Ortak devriyelerin dışında, aynı yol üzerinde gerçekleşen kaç adet Türk devriyesi bulunmaktadır?

2) Bölgedeki cihatçı gruplarla TSK arasında gerginlik yaşanmasının sebepleri nedir? Bu sorunun üstesinde gelmek için hangi adımların atılması planlanmaktadır?

3) Türkiye'de resmi olarak ilk Covid-19 vakasının açıklandığı tarih olan 11 Mart 2020'den sonra İdlib vilayetine kaç TSK mensubu sevk edilmiştir?

4) 5 Mart 2020'de imzalanan ek protokolden sonra da Türkiye'nin İdlib'deki askeri varlığını artırdığına yönelik haberler çoğalmaktadır. 31 Mart itibariyle bu varlığın 20.000 askeri geçtiği haberlerde belirtilmektedir. İdlib'deki askeri varlığımızın artırılma gerekçesi nedir? 31 Mart tarihi itibariyle İdlib'teki askeri varlığımız ne kadardır?

5) M-4 yolunun güneyindeki 6 kilometrelik güvenli bölge ile bu güvenli bölgenin güneyinde bulunan, gözetleme noktası ya da mevzi olarak, Türk askeri varlığı ne kadardır? Ek protokolle bu bölgelerin Suriye ordusu ve Rusya'nın kontrolünde radikal unsurlardan temizleneceği öngörüldüğüne göre, oradaki askeri varlığımızın güvenliği ne şekilde sağlanacaktır?

6) İdlib'de Türkiye ve Türkiye'ye bağlı güçlerin kontrol ettiği alanlarda bugüne kadar kaç Covid-19 vakası tespit edilmiştir?

7) İdlib'de ve özellikle vilayetin Türkiye sınırındaki, yaklaşık bir milyon sığınmacının barındığı kamplarda Covid-19'la nasıl mücadele edilmesi planlanmaktadır?

8) Covid-19'la mücadele kapsamında Suriye yönetimiyle temas edilmiş midir? Edilmemişse ne zaman edilecektir?

9) İdlib'de Türkiye'nin kontrol ettiği bölgelerde kaç adet test kiti ve solunum cihazı bulunmaktadır? Bugüne kadar İdlib'de kaç kişiye Covid-19 testi yapılmıştır?

10) İdlib'teki TSK mensuplarının Covid-19'dan korunmaları için alınan ve alınması planlanan tedbirler nelerdir?

11) Almanya basınında yer alan ve Alman hükümetinin bir raporuna dayandırılan haberlerde Covid-19 nedeniyle Suriye'den Türkiye'ye kitlesel bir göç yaşanabileceği ifade edilmektedir. Suriye'den Covid-19'un tetikleyeceği bir göç akınına karşı yapılan hazırlıklar nelerdir?

CEVAP:

Sayın Cumhurbaşkanımızın 5 Mart 2020 tarihinde Moskova'yı ziyaretleri sırasında iki ülke Milli Savunma Bakanları arasında İdlib Gerginliği Azaltma Bölgesi'ndeki Durumun İstikrarlaştırılmasına İlişkin Muhtıraya Ek Protokol imzalanmıştı. Böylelikle, İdlib'te kalıcı ateşkesin idamesinde önemli bir gelişme sağlanmıştır.

Bu çerçevede, iki ülke askeri heyetleri arasındaki görüşmelerde 13 Mart 2020 tarihinde Ek Protokol'ün Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar üzerinde mutabık kalınmıştır. Bu esaslar uyarınca, M4 karayolu üzerindeki ortak devriye faaliyetlerine 15 Mart 2020 tarihinde başlanmış ve bugüne kadar beş ortak devriye faaliyeti icra edilmiştir.

Ateşkes münferit ihlallere rağmen devam etmektedir. Ateşkesin sürdürülebilir hale getirilmesi ve İdlib'te insani krizin önüne geçilerek kalıcı sükunet ve istikrarın sağlanmasında bölgedeki güçlü TSK mevcudiyeti ve caydırıcılığı önemli rol oynamaktadır. Bu caydırıcılık sadece rejim ve destekçilerine yönelik değil, radikal unsurlara karşı da etkin şekilde işletilmektedir.

COVID-19 salgınının Suriye'de yayılma ihtimali, dokuz yıldır çatışma ortamından ağır şekilde etkilenen sivil nüfus bakımından ciddi tehdit teşkil etmektedir. Suriye muhalefeti, kontrolü altında bulundurduğu bölgelerde gerekli tedbirleri almaya gayret göstermekte; bu gayretler ülkemizce de desteklenmektedir. Suriye Geçici Hükümeti bu bölgelerde 26 Nisan 2020 tarihi itibarıyla 230 test yapıldığını ve tümünün negatif çıktığını açıklamıştır.

Suriye genelinde tanı ve tedavi imkanlarının yetersizliği ve rejimin teyitli vakalar konusunda şeffaf davranmaması Dünya Sağlık Örgütü başta olmak üzere uluslararası örgüt ve insani yardım kuruluşlarının Suriye'ye yönelik önlemlerinin ivedilikle ve kapsamlı bir şekilde hayata geçirilmesini gerekli kılmaktadır. Bu amaca yönelik temas ve girişimlerimiz sürmektedir.

Öte yandan, ilgili kurumlarımız Suriye'nin kuzeyi genelinde ve kuzeybatı Suriye-İdlib özelinde, salgınla mücadele kapsamında gerekli destek, önlem ve mücadele faaliyetlerine BM başta olmak üzere uluslararası kuruluşlarla işbirliği ve eşgüdüm halinde devam etmektedir.